

BSOBAC - Bacheloroppgave med forskningsmetode

Kritikken mot introduksjonsprogrammet

DET SAMFUNNSVITENSKAPELIGE FAKULTET

Bacheloroppgave i sosialt arbeid

UIS- mai 2021

Kandidatnummer: 3080

Antall ord i besvarelsen: 12570

INNHALDSFORTEGNELSE

1)INNLEDNING.....4

1.1: Bakgrunn for valg av tema.....5

1.2: Formål med oppgaven.....5

1.3: Presentasjon av problemstilling.....6

1.4: Begrepsavklaring.....7

2)FAGLIG KUNSSKAP/TEORETISK REFERANSERAMME.....10

2.1: Øyvind Dahls teori om interkulturelle kommunikasjon.....10

2.2: Kultur forståelse.....11

2.3: Bakkebyråkrater og diskriminering.....14

3)METODE16

3.1: Valg av metode.....16

3.2: Datainsamling.....17

3.3: Kildekritikk.....	18
3.4: Fordeler og ulemper med litteraturstudie.....	19
3.5: Tematisk analyse.....	20
3.6: Funn.....	21
<u>4)RESULTAT.....</u>	25
4.1: Presentasjon av funn.....	25
4.2: Drøfting av funn.....	30
<u>5)AVSLUTNING OG KUNKLUSJON.....</u>	38
<u>6)INNHOLDSFORTEGNELSE.....</u>	41

1) INNLEDNING

Denne oppgaven handler om hvordan sosionomene kan forholde seg for flyktninger til å integrere dem. Flyktninger har mistet sine hjem på grunn av krig, forfølgelse og systematiske overgrep (Varvin, 2018, s. 19). De er en sårbar gruppe mennesker som har vært utsatt for mye, både i sitt hjemland og på flukt. Det er 25 millioner flyktninger som har flyktet over grenser, og under 5 prosent av disse har kommet til vestlige land (UNHCR, 2016 referert i Varvin, 2018, s. 19).

Lien et al. (2019, s. 111) hevder at det fins felles utfordringer for alle flyktninger uavhengig av hva slags status de har. Disse utfordringene er at de kommer i et helt fremmed land med fremmed språk, kultur, venner, verdier og normer. Samtidig har de også opplevd krig, forfølgelse og har mistet eller blitt adskilt fra familier. De fleste opplever ensomhet og marginalisering, mens de andre opplever rasisme og utestengning (Lien et al., 2019, s. 111). Disse opplevelsene kan føre til at det blir vanskelig for dem å bli integrert, og for sosialarbeidere som arbeider for en god integrering.

De største utfordringene for flyktninger er psykisk ubalanse, forårsaket av krig, forfølgelse og andre alvorlige hendelser flyktningene har med seg hjemmefra, eller fra flykt. Varvin viser til at av de psykiske utfordringene er traumer (Varvin, 2018, s. 26). De psykiske utfordringer fører til at det blir vanskelig for dem å bli integrert i det nye landet, lære seg språket og komme i arbeids livet og å leve et normalt liv (Lien et al., 2019, s. 121). Dette er et stort samfunnsproblem som har blitt viktigere for sosialarbeidere å håndtere.

Varvin skriver at traumeopplevelser og påkjenninger flyktningene har opplevd i hjemlandet og under flukt, fører til stor psykisk ubalanse. Ifølge Varvin (2018) er post traumatiske hendelser det som er mest vanlig blant traumatiserte flyktninger (Varvin, 2018, s.37-38). Når man snakker om psykisk uhelse, og ettervirkninger av traumatiske hendelser, er det ikke alle flyktninger som er påvirket av trauma lidelser. De fleste klarer seg bra grunnet resiliens hos flyktninger.

Ordet resiliens innebærer «å klare ut utviklingsoppgaver på tross av kumulative belastninger» (Varvin, 2018, s. 98).

«Resiliens betyr god fungering tross erfaringer med alvorlig risiko. Og alvorlig risiko kan være omsorgssvikt, psykologisk mishandling, sosial nød, katastrofer, krig eller terror» (Borg, 2018, s. 11), og det er disse som er mest vanlige opplevelse i flyktninger. Borge mener at resiliens utvikler seg i en person gjennom tilknytninger mellom mennesker. Her betyr det at resiliens

hviler på både individuelle og sosiale faktorer, men det kan aldri være en del av vår personlighet fordi man kan ikke utvikle resiliens i alle situasjoner (Borge, 2018, s. 18).

Dahl uttrykker i sin bok at det alltid er risiko for misforståelser og konflikter når sosialarbeideren møter innvandrere fra en annen kultur. Derfor hevder Dahl at å unngå misforståelse mellom sosialarbeidere og innvandrere, krever gjensidig forståelse av kulturelle koder. Det er ikke bare sosialarbeidere som må forstå til innvandreres kultur, men også innvandrere må gjøre seg kvalifisert i den norske kulturen (Dahl, 2013, s.283). Det skal vi snakke videre i oppgaven.

1.1: Bakgrunn for valg av tema

Å jobbe med flyktninger og innvandrere har alltid vært et interesseområde for meg. Denne interessen har gjort at jeg fikk praksis på flyktningeenheten i Sandnes kommune. Flyktningeenheten jobber med introduksjonsprogrammet for ny ankommende innvandrere, der formålet er å integrere flyktninger gjennom språkopplæring, kulturforståelse og inkludering i samfunnet for å gjøre dem klar til arbeidslivet.

Det som skapte min interesse og gjorde at jeg valgte dette prosjektet var at fra studie og av min egen erfaring fra introduksjons-programmet har jeg oppdaget at etter to års i introduksjonsprogrammet har ikke de fleste flyktninger klar til å komme ut i arbeid eller utdanning. Det vil si at integrerings arbeidet ikke fungerer for de fleste av deltakere. Etter å ha fullført introduksjons-programmet, blir de fleste avhengig av sosial stønad. Og dette har vært et stort problem både for de norske samfunnet og for individet selv.

Resultat på forsknings rapport fra Norwegian Research Center (NORCE) viser at selv om samfunnsdeltakelse som er en del av formåler med introduksjonsordningen, er utfordrende å måle er samfunnsdeltakelse viktig både for sysselsetting og språk læring (Guribye & Espegren, 2019). Et av funnene i denne undersøkelsen viser at arbeidsmarkedet har utviklet seg slik at manglende kompetanse fører til utenforskapet for minoritetsbefolkningen (NOU, 2018: 2 ble henvist i Guribye & Espegren, 2019, s. 3-5).

1.2: Formålet med oppgaven

Jeg ønsker med denne bacheloroppgaven å rette søkelyset mot utfordringer knyttet til flyktningenes integrering og deltakelse i samfunnet og i arbeidslivet. Dette har blitt en krevende

situasjon som har stor betydning for norsk velferdsstaten. Det har lenge vært under debatt både nasjonalt og internasjonalt, hvordan kan integreringspolitikk og sosialarbeidere legge til rette for et effektivt integreringsarbeid som skal føre til at flyktninger fort blir en del av samfunnet på lik linje med andre, og ta del i verdiskapning i norsk samfunnet.

Introduksjonsprogrammet er en viktig ordning som har en stor innvirkning på integrering av flyktninger. Det er mange sosialarbeidere som jobber med flyktninger som programrådgiver, kontaktperson og miljøarbeidere. I tillegg jobber sosionomene på NAV som saksbehandlere og hjelper flyktninger med økonomisk-fordeling etter oppfyllelse av vilkårene i introduksjonsprogrammet. Her har sosionomene anledning til å møte flyktninger med anerkjennelse og myndiggjøring både under introduksjonsprogrammet og NAV. Å jobbe med flyktninger fra mange forskjellige land, krever en stor faglig og personlig kunnskap, sosialarbeidernes egne handlinger og holdninger har stor betydning for hvordan de anvender sine faglige kunnskaper når de jobber med flyktninger. Kultur-forståelse, god mentaliseringsevne, profesjonell omsorg og evne til å håndtere utfordringer med tålmodighet er noen av de kunnskaper de må ha. Men i denne oppgaven har jeg avgrenset og skal fordype meg i noen av kunnskapene. Disse kunnskapene er interkulturelle kommunikasjons- evne og kulturforståelse som er av de mest grunnleggende kunnskaper som fungerer som en paraply-kunnskap for de andre jeg nevnte ovenfor. Og jeg håper at denne bacheloroppgaven kan bidra til at flere blir oppmerksom på hvordan sosialarbeidere skal forholde seg til de mest sårbare og hjelpe trengende gruppe.

1.3: Presentasjon av problemstilling

Problemstillingen for denne bacheloroppgaven er:

Hva er viktig for sosialarbeidere å tilegne seg når man jobber med utfordrende integrering av flyktninger i introduksjonsprogrammet?

Gjennom denne problemstillingen ønsker jeg å undersøke hva det er som er problematisk med introduksjonsprogrammet, og som gjør at det ikke integrerer flyktninger på den måten det skal. Hva er det som sosialarbeidere strever med i integreringsarbeidet, og hva er det som er viktig for sosialarbeidere å arbeide videre med introduksjonsprogrammet, slik at introduksjonsprogrammet kan være effektivt til at deltakere kan komme i arbeidet og bidra med samfunnsdeltakelse etter fullført introduksjons programmet. Når man snakker om hva som er

viktig for sosialarbeidere, er det mye man kan ta tak i. Men jeg har avgrenset denne oppgaven til å gjelde kulturforståelser og interkulturell kommunikasjon, som jeg synes er viktigst når det gjelder arbeidet med flyktninger fra ulike kultur. Det er mye som er forskjellig. Eksempelvis sykdomsoppfatninger, kommunikasjonsmåte, virkelighetsforståelse og oppfølging og oppfatning av regler. Hvilke betydninger har kultur forståelser for sosialarbeidere i introduksjonsprogrammet? og hvilke betydninger har interkulturell kommunikasjon når man arbeider med integrering av flyktninger?

Jeg vil se bort fra arbeidsinnvandrere og asylsøkere, og rette fokus mot sosialarbeidernes arbeid med flyktninger som har fått opphold og skal bosettes langsiktige eller for hele livet, og som å være en del av det norske samfunnet.

1.4: Begreps avklaring

Flyktning

I denne bacheloroppgaven er det mye snakk om flyktninger. I FN flyktningkonvensjon defineres flyktninger til å være de som på grunn av krig, forfølgelse og andre brudd på menneskerettigheter forlater sine land. De har rett til beskyttelse dersom de ikke er trygge i eget hjemland (Sambandet uten nasjons Association of Norway, 2020). Det er ikke alle asylsøkere som får flyktningstatus, er det opp til hver stat å vurdere om en asylsøker får flyktningstatus. Når det får flyktningstatus, har de rett til beskyttelse.

Integrering

Denne bacheloroppgaven gjelder integrering av flyktninger. Jeg vil bruke her Egden og Båtnes definisjon på integrering. De skriver at integrering er å gjøre noen selvstendig og gi innpass i et nytt land og kultur (Egden & Båtnes, 2012, s. 237-238). Det handler også om å lære seg samfunnets verdier, normer og kultur, hvor man tilegner seg felleskapets normer. De hevder videre at tilpasning mellom minoriteten og majoritet er et mål for norsk innvandringspolitikk gjennom introduksjonsprogrammet (Ot. Prp. Nr. 28(2002_2003)). Og sosialarbeider har en rolle for å oppfylle dette målet.

Marginalisering

Flyktninger er en marginalisert gruppe i det norske samfunnet. Hvis de får ikke den hjelp de har krav på, blir det en ekskluderingspraksis fra sosial arbeidere, som kan gi en følelse av marginalisering. På Store Norske Leksikon sine nett sider, kan vi finne denne definisjonen på marginalisering: «*Marginalisering er det å gjøre eller bli marginal, altså mindre viktig. Ordet brukes også om det å holde(noen) utenfor makt eller innflytelse*» (Nordbø, B., (2018).

Assimilering

Den er et viktig begrep i denne oppgaven. Båtnes og Egden skriver at assimilering betyr å smelte sammen og gjøre lik (Båtnes & Egden, 2012, s221). I store Norske Leksikon sine nettsider skriver forfatterne at assimilering kan føres av en stat, eller regjeringen overfor innvandrere som har fra en annen kulturell og språklig bakgrunn for å tilpasse dem til majoritetsgruppen (Wæhle & Tjora, 2021).

Diskriminering

Diskriminering er et kjent begrep når det gjelder innvandreres jobb mulighet i sammenlignet med den norske majoriteten. Dette er fordi noen av arbeidsgivere forskjellsbehandler innvandrere. Båtnes og Egden kritiserer forskjellsbehandling som ikke er riktig. Videre skriver de med henvisning til Rogstad og Midtbøen (2012), som har skrevet om systematisk diskriminering, at systematisk diskriminering kan påvirke på innvandreres jobbmulighet på arbeidsmarkedet, blant annet fordi de ikke blir innkalt til intervju (Båtnes & Egden, 2012, s. 222-223). Innvandrere med minoritets bakgrunn er mer utsatt for diskriminering enn andre. Det kan være på bakgrunn av både religion, etnisitet, språk og kultur.

Introduksjonsprogrammet

I rundskriv G-01/ 2016 leser vi at, etter Introduksjons loven § 5 varer introduksjonsprogrammet to år (Rundskriv G- 01/ 2016), og i disse to årene skal deltakere bli klare til å komme ut i arbeid eller utdanning. Formålet med introduksjonsprogrammet er å styrke nyankomne innvandreres mulighet og deltakelse i norsk arbeidsliv. (Intro. L., 2016, § 1). Introduksjonsprogrammet slår fast at alle nyankomne innvandrere mellom 18 og 55 kan delta i grunnleggende kvalifisering, og de har både rett og plikt til å delta i programmet ((Rundskriv G- 01/ 2016). Introduksjonsprogrammet dekker alle de grunnleggende behovene og kvalifisering som kan være tilstrekkelig for en deltakere til å komme i arbeids liv (Rundskriv G- 01/ 2016). Sosialarbeidere har en tett kontakt med flyktninger, og derfor har sosialarbeidere en særrolle for å sørge for at formålet med programmet blir virkelighet. Det er et krevende arbeid som for

både integreringspolitikk og sosialarbeidere. Videre kan vi lese at programmet inneholder norskopplæring, innsikt i norske samfunnsforhold og forberedelse til yrkesliv eller utdanning (Rundskriv G- 01/ 2016). Men det er ikke alle som kan benytte seg av tiltakene.

2) FAGLIG KUNNSKAP/ TEORETISK REFERANSERAMME

«En teori er en forklaring av et fenomen, ofte fremstilt som motsetning til praksis» (Dahl, 2013, s.79).

Dette kapittelet dreie seg om teori og faglig kunnskaper som knyttes opp til problemstillingen i denne bacheloroppgaven. Det er mye teori og faglig kunnskaper som jeg kunne bruke her, men jeg måtte plukket ut noen som jeg synes er mest relevante for min problemstilling. Teorier jeg tar for meg her i dette kapittelet, kommer jeg til å bruke senere i oppgaven når jeg diskutere artiklene jeg har valgt.

2.1: Øyvind Dahls teori om interkulturelle kommunikasjon:

Jeg velger å bruke denne teorien fordi økt innvandring gjør at vi lever i et flerkulturelt samfunn. På grunn av dette møter vi idag utfordringer i interkulturell kommunikasjon mellom flyktninger og sosialarbeidere i introduksjonsprogrammet. Folk kommuniserer og tenker i forhold til deres kultur. Og kulturen kan betegne menneskelige levemåte og utvikler menneskers kognitive referanserammer (Dahl, 2013, s. 34-35). Videre henviser Dahl til den nederlandske forskeren Geert Hofstede som sier at kultur er «Den kollektive mentale programmering som skiller medlemmene av en menneskegruppe fra en annen» (Hofstede, 1980: 21 referert i Dahl, 2013, s. 39). Denne utsagnet forklarer veldig klart at det finnes ulike grupper med ulike kulturelle koder. Den kulturelle kognitive utviklingen skiller ulike grupper mennesker fra hverandre (Dahl, 2013, s. 34-35).

I hjelpe situasjon er det veldig viktig at begge parter forstår hverandre godt. Og budskapet som blir formidlet må forstås av klienter (Ørving, 2000, s.20). I kommunikasjonen mellom sosialarbeidere og klienter fra en annen kulturell bakgrunn, er det stor fare for at budskapet blir feiltolket eller tolkes forskjellig. Grunnen er at de tolker budskaper i forhold til sine egne kulturelle verdier og holdninger (Ørving, 2000, s.20-21). Disse forskjellige tolkninger av kulturelle kommunikasjon mellom begge parter kan føre til gjensidig misforståelse og mistillit. Det kan også være situasjoner hvor ordene blir forstått, men da blir de tatt på en annen måte enn parter skulle mene (Ørving, 2000, s. 21).

Interkulturell kommunikasjonen er en viktig del av arbeidet i integreringsprosessen i introduksjonsprogrammet for innvandrere. For å forstå kulturelle synspunkter på et fenomen og hvordan det skaper misforståelse peker Dahl i sin bok på et eksempel av en kvinne som dekker

hele sin kropp. Med briller fra en norsk kultur blir kvinnen forstått som undertrykt og som en som ikke opplever sin frihet og rettigheter. (Dahl, 2013, s. 37). Mens etter synspunktet til en muslimsk mann er den tildekkede muslimskekvinnen ærefull, og tildekningen av muslimsk kvinner symboliserer respekt for kvinnen (Dahl, 2013, s 37). Dette er en normal situasjon som blir tolket på to forskjellige retninger med forskjellige kulturelle referanserammer.

Dahl mener at det i tverrkulturell interaksjon er viktig at man også forstår seg selv som fra en kultur. Det er, ikke bare den som man er i interaksjonen med som kommer fra en kultur. For å forstå interkulturelle kommunikasjonen bedre, henviser Dahl til Øyvind Dahl (Dahl 2001: 224) sin femtrinnsmodell. Kort beskrevet er disse punktene at 1) man må kjenne sine egne verdier og normer først, 2) vi tune inn i andres følelser og tanker, 3) Prøve å være åpen, og 4) stille åpne spørsmål for å bli kjent med kulturelle følelser og 5) vi må ha en refleksjon som er en viktigste synspunkt i måte med interkulturalisme (Båtnes,2012, s. 31).

Egden refererer til stortingsmelding nr. 49 (2003-2004) som vektlegger betydningen av arbeidet for innvandrere at innvandrere må få delta i felles utforming av samfunnets verdier i lik linje med majoriteten og skriver at: «*Samfunnet vil bli bedre integrert dersom flere grupper deler majoritetens verdiplattform*». Ikke minst skriver forfatteren videre at «*Minoritetene må tilpasses det rådende verdisystem*» (Egden, S., 2012, s.79). I disse begge sitatene legger vekt på at innvandrere må delta i verdiskapning i samfunnet. Her er det viktig at sosialarbeidere utøver sin profesjonalitet til å hjelpe innvandrere å tilegne seg de viktigste kunnskaper for å bli i stand til å delta i norsk arbeidsliv.

2.2: Kultur forståelse

For å tilby den best mulige hjelpen er det viktig å forstå klientens kultur (Holt, 2019, s. 42). Kulturen betraktes som klienters tradisjoner, verdier og normer. Denne kulturkunnskapen gjør hjelperen til å se klientens kultur med klientens egne øyne (Holt, 2019, s. 42), og forstå klienter i forhold til kulturelle uttrykk. Hun hevder videre at hvis hjelperen har gode generelle tilnærminger til klientens kulturelle koder, kan det føre til at hjelperen kan bistå klienten med all slags problem. Og da blir det lettere å tolke klientens problem i forhold til hvordan deres kultur tolker problemer (Holt, 2019, s. 42). Når man jobber med deltakere i introduksjonsprogrammet, jobber man med menneskelige møter fra forskjellige kulturer, verdier og preferanser, noe som krever kultursensitivitet.

På buffetat sin nettsider leser vi om kultursensitivitet i praksis at terapeuter og andre hjelpere må være bevist på at klienter fra andre kultur kan oppfatte virkelighet på en helt andre måte enn

hjelperen selv oppfatter situasjonen (Barn- ungdom og familiedirektoratet, 2018). Der leser vi videre at denne ulike oppfatning av situasjonen kan handle om at deltakere har en annen kultur, religiøs og etnisitet, og på grunn av kulturelle tilhørighet oppfatter klienter og tolker situasjonen med en helt annen referanserammer (Barn- ungdom og familiedirektoratet, 2018). Dette må sosialarbeideren være ekstra bevisst på når de jobber med flyktninger fra ulike kulturelle bakgrunn.

Videre tar Holt opp viktigheten av kulturellekunnskapen for sosialarbeidere at kulturforståelse hjelper sosialarbeidere til å forstå et fenomen som er påvirket av kontekst. Og disse fenomenene varierer fra samfunn til samfunn. Vi må være bevisst på at det er mange kulturelle variasjoner i forhold til verdier, normer og praksisen som kan være ulike fra hverandre. Derfor mener Holt at hjelperen må være bevisst på å kunne gjenkjenne og forstå disse kulturelle variasjonene (Holt, 2019, s. 48-49). Sosialarbeideren som mangler kulturforståelse, kan lett feiltolke klienters problemer (Holt, 2019, s. 49), og da kan sosialarbeideren ikke kan tilby den hjelpen klienten har behov for (Sluzki, 1979).

Manglende kulturkunnskaper kan føre til at hjelperen mister sammenhenger mellom klienters problemer og verdier, normer og tradisjoner. Derfor kan utarbeidelse av tiltak og løsning for klientens problemer oppleves krevende for klienten (Holt, 2019, s. 49).

I arbeidet med introduksjonsprogrammet møter sosialarbeidere flyktninger fra ulike land, og med forskjellige kultur. Derfor er det viktig at sosialarbeidere har kjennskap til ulike kulturelle forståelser. Vår kulturforståelse preger våre handlinger. Det fins mange måter å forklare hva er kultur. Dahl presenterer to ulike forklaringer for kulturforståelse; Beskrivende og dynamisk kulturforståelse. I beskrivende kulturforståelse tenker vi at kultur er noe vi har, mens i dynamisk kulturforståelse er det noe vi gjør (Dahl, 2013, s. 36-42).

Damgaard (2010, s. 33) skriver at å jobbe med flyktninger fra ulike kultur er et stort samfunnsproblem. Og i takt med flyktningestrømmer får sosialarbeidere ansvar for nye problemstillinger. Slik kompleksitet kan føre til vanskeligheter for sosialarbeidere både med å utføre sin rolle og organisering og koordinering av tjeneste tilbudet. Derfor har sosialarbeidere behov for hjelp og nye kunnskaper over tid for å løse disse kompleksitetene (Damgaard, 2010, s. 33). Utfordringene til sosialfaglig arbeidet er også knyttet til det flerkulturelle samfunnet. Det er en sentral grunn for sosialarbeidere å opparbeide seg økt forståelse og kulturkompetanse (Damgaard, 2010, s. 34).

Damgaard henviser til Befring (2019) som sier at kultursensitivitet er en sentral forutsetning når det gjelder å håndtere kulturforskjeller. Kultursensitivitet innebærer å anerkjenne forskjeller uten å fordømme (Befring, 2019 i Damgaard, 2010, s. 34).

Det er viktig for sosialarbeidere å ha forståelse for egen og andres kultur når de møter mennesker fra andre kultur. Det er viktig for sosialarbeidere å vite hvordan en møter kulturelle forskjeller, og hvordan en forholder seg til annerledeshet, noe vi er fremmed for (Damgaard, 2010, s. 34). Et møte mellom ulike kulturer kan føre til stigmatisering og oppfattes som negativ i praksis (Damgaard, 2010, s. 34). Møte mellom minoriteter med en annen kultur og språk kan ha mange utfordringer både når det gjelder kommunikasjon og å utvikle relevante hjelpetiltak. (Damgaard, 2010, s. 34-45).

Kulturell identitet

Båtnes (2012, s. 97) hevder at kulturell identitet består av flere elementer. Det vil si våre verdier, følelser og våre kognitive og kroppslige faktorer. Alle disse elementene gir oss en kulturell tilhørighet blant andre kulturer. Disse faktorene kalles «biografiske ressurser», som er skapt av kultur (Båtnes, 2012, s. 97)

Bøhn og Dypedahl (2017) hevder at menneskers kulturelle identitet i stor grad knyttes til hvordan individet forholder seg til andre gruppe av mennesker. Vår kulturelleidentitet vises i hvordan vi identifiserer oss til forskjellige kulturelle grupper. Hver av oss har sin unike blanding av kulturell påvirkning. For å forklare hvordan innvandrerne styrker sine etniske kulturelle identitet og sine oppfatninger i møte med nordmenn tilføyer forfatterne et eksempel av en albansk jente som kom til Norge som toåring. Hun ble intervjuet, så fortalte hun at selv om hun ble godt integrert, snakker god norsk, har norsk venner, men uansett føler hun som albansk i hjerte (Bøhn & Dypedahl, 2017, s. 62-63). Kulturelle tilhørighet har en stor betydning, og særlig når man flykter til et annet land med forskjellig kultur, forsterker den kulturelle tilhørigheten seg.

Kulturelle identitet oppfattes ofte beslektet med etnisk identitet, men kan også omfatte for eksempel nasjonal, religiøs og personlige identitet. Når man flytter til et annet land, skjer det at forskjellige kulturer møter på samme plass. Da er det naturlig at det medfører misforståelser og konflikter (Gomentor,2020). Konflikter og misforståelser oppstår særlig mellom flyktninger og sosialarbeidere når de er i interaksjon med hverandre.

2.3: Bakkebyråkrater og diskriminering

Bakkebyråkrater har som mål å sikre klientenes likebehandling, og utføre like behandlingstjenester i sin forvaltning (Iversen, 2020, s. 102). Men vi vet at det skjer uansett forskjellbehandling, særlig når det jobbes med flyktninger. For å forstå forskjellsbehandlingen, trenger vi å vite hvilke handlingsrom bakkebyråkraters ansatte har. Hvordan de opplever regler, og hvilke handlingsrom de har til å utøve skjønn (Lipsky, 2010 i Iversen, 2020, s. 102).

Typisk bakkebyråkrater er politi, lærere, helse arbeidere og sosialarbeidere (Skatvedt et al., 2015, s. 22). I vårt tilfelle vil sosialarbeidere som møter deltakere i introduksjonsprogrammet, og NAV ansatte som jobber som saksbehandlere med flyktninger være bakkebyråkrater. Et kjennetegn ved bakkebyråkratene er at de bruker skjønn i arbeidet sitt som offentlig ansatte (Skatvedt et al., 2015, s. 22).

I en studie fra Iversen (2020) som har empiri fra sin egen erfaringer under stillingen på NAV kontoret hevder at hun har møtt brukere som opplevde diskriminering på NAV og arbeidsplasser ikke bare på grunn av religion, men også på grunn av kultur, språk, sosialt nettverk, mangel på utdanning og arbeidserfaring (Iversen, 2020, s. 103-104). Iversen henviser til Lipsky at til tross for målet om like-behandling, skjer det forskjellsbehandling (Lipsky i Iversen, 2020, s. 102)

Michael Lipsky, som var amerikansk professor og var kjent for sitt innflytelsesrike arbeid om «street level bureaucracy», mener at bakkebyråkrater møter brukere direkte ansikt til ansikt i sin profesjonelle utøvelse, og da har mulighet til å levere goder og tjenester (Skatvedt et al., 2015, s. 28). Der konfronteres bakkebyråkratene direkte med urettferdigheten og forskjellsbehandling i samfunnet. Uansett er målet at de skal behandle folk behandles likt uavhengig av kjønn, etnisitet og religion. Det er viktig kjennetegn at bakkebyråkratiet har stort handlingsrom til å utføre jobben på sin måte, innenfor det rammene som er gitt. Der begrenser de folks liv og mulighet. (Skatvedt et al., 2015, s. 28). På grunn av den store selvstendigheten bakkebyråkrater har i sin beslutningstagning og deres holdninger, kan de ha stor påvirkning på brukeres liv (2010, s. 3 i Iversen, 2020, s. 102). I mange tilfeller vil de ansatte i sine vurderinger utøve skjønn, og derfor er bakkebyråkratenes beslutninger er avhengig av den enkeltes skjønn. Men dette kan oppleves som diskriminering og krenkende fra brukeres perspektiv. (Iversen, 2020, s. 102).

Det opplyses videre i Damsgaard og Eide sin artikkel at hvordan byråkratene konfronterer urettferdighet i møte med brukere. Tanker bak velferdsstaten er at alle skal ha like muligheter

når det gjelder utdanning, arbeid og velferdstjenester. Forfattere henviser videre til Vike (2014) som hevder at målene med velferdssamfunnet er så mange og omfattende at de er urealistiske. Bakkebyråkrater har ansvar til å utøve velferdssamfunnets makt (Damsgaard & Eide, 2012, s. 70). Det vil si at de skal sørge for tjenesteyting. Derfor skapes det dilemmaer og utfordringer mellom velferdsstatens ambisjoner og profesjonsutøveres tjenesteutøvelse slik den skjer på grunnlag av deres faglige kunnskaper og personlighet.

Det er utfordrende å skulle gjennomføre introduksjonsprogrammet effektivt og med mindre kostnader. Men på den andre siden kan flyktningene ha oppnå målene, noe som skaper avstand til de som jobber med flyktninger, og som kan bli dratt mot organisasjonsmål om lav kostnad og høyeffektivitet. Og dette blir opplevd av flyktninger som å bli diskriminert og krenket av tjenesteytere.

En annen utfordring er at velferdsstatens ansvar blir fordelt til bakkebyråkrater, denne utfordringen ligger i ansvaret som ikke lar seg realisere innen de gitte rammene. Det kan føre til skyldfølelse og dårlig samvittighet for bakkebyråkratene at de ikke makter å realisere velferdsstatens ambisjon, og brukere ikke får det de har behov for (Damsgaard & Eide, 2012, s. 73-74).

Forfattere i denne artikkelen henviser videre til Lipsky som hevder at bakkebyråkratene trenger å effektivisere og spesialisere arbeidet sitt for å vite hvem hva slags hjelp tjenestemottakerne trenger (Damsgaard & Eide, 2012, s. 79).

3) METODE

3-1 Valg av Metode

Dalland refererer Vilhelm Aubert sin definisjon av metode som sier at «*En metode er en framgangsmåte, et middel til å løse problemer og komme frem til en ny kunnskap*» (Aubert 1985 i Daland, 2020, s. 53). Metode er måter å komme nærmere inn til svaret mitt på problemstillingen, og den er som en redskap til å samle inn de relevante data som vi trenger for oppgaven. Dalland refererer videre til Tranøy: «*Å være vitenskapelige er å være metodisk*». Metode kan hjelpe oss til å systematisere våre tanker og kunnskaper (Daland, 2020, s. 53-54). Det finnes ulike forskningsmetoder, det vil si kvalitativ, kvantitativ og litteraturgjennomgang. Når man besvarer problemstillingen med kvalitativ forskning gjør at man får dypere forståelse av temaet man har valgt, da man kan gå mer i dybden. Grunnen til dette er at man får direkte kontakt med informanter, og da oppdager man mengden av informasjon på en kort tid (Dalland, 2020, s. 53-55). Her er man opptatt av å få informasjon som informanter selv har opplevd eller har vitne til. Når man opererer med kvantitativ forskning, blir dataene gitt i en målbare enheter. Her går man mer i bredden og få frem det gjennomsnittlige ved svarene. Både kvalitativ og kvantitativ metode gir en bedre forståelse av ulike grupper, enkeltmennesker og institusjoner, og at hvordan de samhandler med hverandre (Dalland, 2020, s. 53-55).

Min problemstilling besvares ved hjelp av litteraturstudie som forskningsmetode. Aveyard (2019, s. 2) sier at litteraturstudie er en omfattende undersøkelse og tolkning av litteratur som relaterer til bestemte spørsmål eller en problemstilling. Når du foretar en litteraturgjennomgang, identifiserer du et forskningsspørsmål, og da forsøker man å finne svar ved hjelp av annen forskning. Litteraturen man finner, må være relevante for problemstillingen man vil forske på. Temaet må allerede ha blitt forsket på. Og da kan man forsøke å utdype temaet med sin kunnskap og førforståelse (Aveyard, 2019, s. 2). Aveyard sier videre at i litteratur studie er det også viktig til å vurdere litteraturen en velger. Det vil si å vurdere både sterke og svake sider ved litteraturen man finner. Hun mener at man må være kritisk, men ikke for kritisk. (Aveyard, 2019, s. 102-105).

Grunnen til at jeg har valg litteraturstudie som metode, er at jeg vil gå nærmere inn i de forskningene som allerede har gjort. Jeg vil da få et innblikk i ulike undersøkelser og ulike resultater. Slik at jeg skal gå dypere inn på det temaet, lære noe om hva forskere har funnet ut

og så skal jeg utdype og bygge temaet videre ved hjelp av min teoretisk kunnskap jeg har lært gjennom tre års utdanning. Da vil jeg få et innblikk i de ulike undersøkelser og deres resultater. Ved å anvende denne metoden kan jeg sette meg inn i de erfarende forskernes undersøkelse, noe jeg tror er en god måte å komme nærmere inn på et svar for problemstillingen.

En annen grunn til at jeg har valgt litteraturstudie er at både kvalitativ og kvantitativ metode er tid krevende. Hvis man velger kvalitativ eller kvantitativ metode, kan man vente til at man får svar fra NSD for å begynne med å intervju. I tillegg må man finne informanter som er villige til å gi intervju. Det er også viktig å understreke at i sammenlignet med de to metodene er litteraturstudie tidsforsvarlig. Både intervju og spørreskjemaundersøkelse krever det betydelig tid. På den andre siden vet vi det ikke helt hvor mange informanter som svarer på undersøkelser.

3-2 Datainnsamling

Inklusjon- og eksklusjonskriterier

I denne prosessen har jeg funnet en rekke artikler og bokkapitler. Jeg lagde et dokument og noterte alle de relevante funnene mine der slik at det skulle være lettere å få tak i artiklene når jeg trengte dem. Etter hvert valgte jeg de fire artiklene fra funnene mine som jeg tenkte ville gi det beste grunnlaget for å svare på min problemstilling.

I søkeprosessen laget jeg inklusjons- og eksklusjonskriterier. I starten av søkeprosessen avgrenset jeg til både norsk og engelsk. Jeg avgrenset søkene hele veien til fagfellevurderte artikler og innen de siste fem årene, samt norsk og engelsk som språk. Slik tenkte jeg at jeg ikke ville få opp for mange irrelevante resultater. Jeg var bevisst på at forskningen jeg ville finne, skulle være empiriske. En empirisk forskning er en levende fortelling som er basert på erfaringer. Det vil si at informanter gjengir informasjon de har erfart selv, og formidler sin egen livsvisdom (Glasdam, 2011, s. 156). Data som kommer av empiriske forskninger er basert på erfaring, observasjon og eksperiment. Derfor mener Glasdam at informasjon som er selvopplevde, er meningsfulle og viktig for fortelleren. Derfor i den forstand kan sies informasjonen å være troverdige eller sanne (Glasdam, 2011, s. 160).

Dataene jeg brukte var Google Scholar, fonteneforskning og Idunn. Jeg anvendte ofte Oria som søkeportalen. Se tabell 1 for oversikt over søkeordene jeg brukte.

NORSKE SØKEORD	ENGELSKE SØKEORD
<ul style="list-style-type: none"> - Fordeler med introduksjonsprogrammet - Evaluering introduksjonsprogrammet - Sosialarbeiderens rolle i arbeidet med flyktninger - Deltakere av introduksjons programmet. - Kritikk av introduksjons programmet. - Internasjonalt problemet med flyktnings integrasjon - Utfordringer med introduksjons programmet. 	<ul style="list-style-type: none"> - Benefits of introductory program - Evaluation of introductory program - The role of social worker in working with refugees - Introduction program - Global research for integration of refugees. - Problem with integrating of refugees. - Challenges with introductory program - International problem with refugee's integration

Ikke alle søkeord gav resultater. Når jeg prøvde å søke engelsk artikler, brukte jeg også norsk ord. I starten av søkeperioden var det litt kritisk å finne og legge merke til de relevante og valg av artikler. Etter hvert da jeg begynte med systematisk søk, ble det lettere å bli kjent med vitenskapelige tekster og søkeportaler. Derfor søkeordene mine inneholder de samme ordene hver gang.

Gjennom søkeprosessen fikk jeg treff på mange artikler. For å vurdere hvorvidt jeg kunne bruke artiklene i oppgaven, måtte jeg lese oppsummeringene (Daland, 2020, s. 153). Av og til måtte jeg lese hele artiklene. Hensikten med dette var at jeg ville velge de gode og spesifikke artikler som forteller noe for min problemstilling. Kildene som jeg valgte fra hundrevis av treff, er at de samsvarer med emnene som er relevant for å besvare de problemstillingen. Inklusjonskriterier: relevans for problemstillingen.

3-3: Kildekritikk

Daland beskriver kildekritikk i sin bok (Daland, H., 2020, s. 152-157) og sier at kildekritikk er viktig i arbeidet vårt. For å vise leseren pålitelighet og troverdighet i oppgaven og i kilder vi har valgt, er det viktig å vise leseren hvordan kildene er troverdige, og hvordan de er relevant for å besvare min problemstilling. Daland (2020) beskriver at for å vurdere gyldighet og relevansen i teksten, er det noen spørsmål vi må forholde oss til når vi leter etter kilder.

Med utgangspunktet i Daland sin beskrivelse av kildekritikk vil jeg først vurdere om kildene mine er relevant for min oppgave (Daland, 2020). Når jeg lete etter kilder, måtte jeg spørre meg kritisk spørsmål hele veien for å gjøre et bevisst valg, slik at jeg ikke kom til å velge noen artikler som skulle være irrelevante for min problemstilling. Gjennom mine søkeord har jeg forsøkt å finne artikler som kan besvare min oppgave fra flere sider i forhold til tema.

I søkeprosessen min stilte jeg meg noe kritisk spørsmål til artiklenes pålitelighet. Jeg prøvde også å søke i databaser som jeg visste noenlunde pålitelige. Jeg stilte meg spørsmål om, hvem artikkelen ble skrevet av, hva forskeren ville oppnå med den artikkelen, hvorfor teksten ble skrevet og hva som var formålet med teksten osv.

For å vurdere artiklenes gyldighet, og for å bruke de som kilder i min oppgave, har jeg forholdt meg til Daland spørsmål (Daland, 2020) at hvordan kan jeg være i stand til å vurdere gyldighet i artikler jeg velger. I dette tilfelle beskriver Daland videre noen spørsmål jeg måtte forholde meg undervise mens jeg søkte for kilder.

I starten var det vanskelig å vite hvilke artikler som er troverdige, og hvor jeg kan finne dem. Gjennom undersøkelse, forelesninger underveis, kurs fra biblioteket og diskusjon med foreleserne ble jeg kjent med de gyldige data baser hvor jeg kunne finne det pålitelige kilder fra. I tillegg til pålitelighet måtte jeg også vurdere om artiklene var fagfelleverderte.

Det var viktig for meg å vurdere kvaliteten på kilder. Kvaliteten på kilder handler om hvilke typer kilder jeg skulle velge, og hvor troverdig eller pålitelig er de kildene jeg har valgt. Når jeg vurderer en kilde, er det en rekke spørsmål man måtte ha bak hodet for å være bevist på troverdighet på kilder (Daland, 2020). De utvalgte artiklene jeg bruker i bruker i min oppgave er fagfelleverderte, og de ble utforsket innen de sist fem årene.

3.4: Fordeler og ulemper med litteraturstudie:

I litteraturstudie går man gjennom undersøkelser om et spesifikt tema, og gjør det mulig å trekke nye og pålitelige resultater om det aktuelle emnet. (Aveyard, 2019, s. 6). Formålet med en litteraturgjennomgang er å avdekke ny kunnskap ved å gjennomgå litteraturen på en systematisk måte (Aveyard, 2019, s. 15-16). En annen fordel med litteratur studie er at man ser på et forskningsprosjekt i en større og bredere kontekst av andre forskningsprosjekter. Man kan også bidra til utvikling av kunnskap i sosial faglige feltet når man gjør en litteraturstudie (Aveyard, 2019, s. 15-16). Jeg synes fordelene med litteraturstudie er at den sparte meg for mye tid enn sammenlignet med hvis jeg hadde valgt intervju/ observasjon eller spørreskjemaundersøkelse.

En utfordring med litteraturstudie for meg er at finne de relevante og pålitelige kilder for mitt tema. For å finne gyldige kilder, bør man ha en viss kunnskap for å vurdere en kilde som pålitelig eller ikke. Men hvis man finner gode kilder som er til å stole på, kan man vinne mye fordi man da lener seg på andre forskernes forskning. En annen fordel med litteraturstudie er at det er veldig begrenset tilgang til relevant forskning man er ute etter. Det som var særlig utfordrende for meg med denne metoden var at alle artiklene jeg mente var brukbare, var på andre språk, på svensk eller dansk. Dette krever at man har en viss forståelse for de språkene. Som minoritetsspråklig var jeg ikke komfortabel med de språkene.

3.5: Tematisk analyse

Her skal jeg analysere de fire artiklene jeg har brukt for å belyse min problemstilling. Etter å ha lest mange andre rammeverk for tematisk analyse bestemte jeg meg for å bruke Baun og Clarke (2006) sitt rammeverk for å analysere de fire artiklene. De opererer med tematisk analyse med seks ulike faser. Her skal jeg forklare veldig kort hva de seks fasene er (Braun & Clarke, 2006).

Fase 1 handler om å gjøre seg kjent med datamaterialet, og sette seg inn i dataene. (Braun & Clarke, 2006, s. 87-88). For å bli kjent med dataene måtte jeg lese artiklene grundig flere ganger. Fase 2 handler om å lage koder av artiklene (Braun & Clarke, 2006, s. 88-89). Koding er den første systematiske del av dataanalysen som opplyser om hva som er interessant i datamaterialet.

Fase 3 handler om at man skal sortere de utvalgte kodene, og kombinere disse kodene som gir samme interesse og betydning, under et tema. Og sånn danner man flere temaer av disse kodene. (Braun & Clarke, 2006, s. 89-91). I fase 4 vurderer man temaene som overlapper hverandre. Her må man tenke at hva disse temaene sier. Man må vurdere hvorvidt disse temaene sier noe om det man leter etter. Finnes det nok data i disse temaene til å besvare min problemstilling (Braun & Clarke, 2006)? Fase 5 dreier seg om å identifisere og definere hva hvert tema handler om. Hvis det finnes noe paraplytema, må vi finne ut hvordan disse temaene samhandler med hovedtemaene. Fase 6 handler om å presentere funnene, og fortelle de kompliserte dataene på en slik måte som overbeviser leseren om gyldigheten av analysen man har gjort (Braun & Clarke, 2006, s. 93).

3.6: Funn

Nå vil jeg skrive om hvordan jeg forholder meg til Braun og Clarke sin tematisk analyse.

Fase 1: Jeg leste de utvalgte artiklene grundig og prøvde å sette meg helt inn i dataene for å kode.

Fase 2: Når jeg skulle kode, skrev jeg ned de ordene jeg syntes var viktig for artiklene. Se i tabell 2.

Tabell 2:

Artikkel 1	Artikkel 2	Artikkel 3	Artikkel 4
<ul style="list-style-type: none"> - Bakkebyråkrater - Kategorisere - Marginalisering - Diskriminering - Relasjoner - Mistenkeliggjøring - Emosjonelle støtte - Kulturforståelsen - kompetansekrav 	<ul style="list-style-type: none"> - Likebehandling - Språkutfordringer - Målgruppe - Utfordringer - Samfunnet - Ressurser - Kompetanssegivende tiltak - Formelle kompetanse - Motivasjon - Stigmatisering - Diskriminering - Dilemma 	<ul style="list-style-type: none"> - Kommunikasjonsvansker - Ulike kulturelle koder - Utfordringer - Kulturbakgrunn - Dilemmaer - Flerkulturelt samfunn - Kulturkompetanse - Marginaliserte grupper - Diskriminering - Kunnskaper - Kulturforskjeller - Byråkratier - Traumer - Motivasjonsarbeidet 	<ul style="list-style-type: none"> - Traumer - Sosial integrering - (PTSD) - Psykologisk - Mental helse - Utfordringer - Kommunikasjonsproblem - Diskriminering - Stimulere - - Utdanning - Kvinners arbeid - Relasjon

- Minoritetskvinnene

Fase 3: I denne fasen deler jeg de kodene inn i potensielle temaer. Her skal jeg finne ut om det ulike kodene kunne kombineres under et tema, som danne noen overordnede temaer. Etter å ha jobbet med fase 3, satt jeg opp igjen med 6 ulike nye temaer som inneholde hver sine koder. Se tabell

Tabell 3:

Tema	1)Kulturelle aspekter	2)Psykologisk problemer	3)kunnskapsbehov	4)Hemmende faktorer	5)Sosiale aspekter	6)Diverse
Koder	Kulturelle verdier (art.1) Kulturførståelsen (art.1) Kulturellebærere (art.3) Ulike kulturelle koder (art.3) Tradisjoner (art.1) Kulturbakgrunn (art.3) Kulturkompetanse (art.3) Kulturforskjeller (art.3)	Emosjonelle støtte (art.1) Angst (art.1+4) Selvbilde (art.3) Motivasjon (art.2) Kognitiv (art.4) Traumer (art.3+4) Identitetsutviklingen (art.3) Undervurderer seg selv (art.1) Mentale helse (art.4) Forfølgelser (art.3) Depresjon (art.4) Psykologisk (art.4) Hjelpeløs (art.3) Post traumatisk lidelse (art.3+4) Sinnslidelse (art.4) Dissosiasjon (art.4) Psykososial (art.4)	Utdanning (art.1+2+3+4) Høyere kompetanse krav(art.1) Ressurser (art.2) Språkpraksis (art.1) Kvalifisering (art.1+2+3.) Språkutfordringer (art.2) Aktiviteter (art.1) Mangelfulle norskkunnskaper (art.3) Språkpraksis(art.1) Kunnskaper (art.3) Kompetansegivende tiltak (art.2) Formellekompetanse (art.2) Motivasjonsarbeidet (art.3)	Institusjonelle etnografisk (art.1) Barrierer (art.2) Selvoppfyllende profeti(art.1) Mistenkeliggjøring (art.1) Helse plager (art.3) Utfordringer (art.1+2+3+4) Velferdsapparatet (art.1) Integreringsutfordringer (art.1) Arbeidsplasser (art.1) Motivere (art.1) Kommunikasjonsvansker (art.3+4) Misforståelse (art.3) Sykdommer (art.3)	Nettverksbygging (art.1) Sosialintegrering (art.4) Sosiale relasjoner (art.1) Sosiale(art.2+3) Litemakt i samfunnet (art.1+2) Samfunnsliv (art.2) Majoritetssamfunnet (art.2+3) Rettigheter (art.1) Støtte (art.1) Sosialproblemer (art.1+2) Mangfoldsamfunnet (art.3) Flerkulturelle samfunn (art.3) Stigmatisering (art.2) Marginaliserte grupper (art.1+3) Diskriminering (art.1+2+3+4) Relasjoner (art.1+2+4) Dårlig boforhold (art.4)	Institusjonelle etnografi (art.1) Politiske målsettinger (art.2) Minoritetskvinner (art.3) Kvinners arbeid (art.4) Arbeidsmarkedet (art.4)

					Dilemmaer (art.2+3)	
					Sosioøkonomisk (art.4)	
					Sosial deltakelse (art.4)	

Fase 4: På bakgrunn av Braun og Clarke (2017) sin oppskrift har jeg tenkt at noen tema i tabell 3 overlapper hver andre. Tema 1, 2 og tema 4 overlapper hver andre, og de går under et nytt tema (1: Kulturelle aspekter). Jeg lagte 2 underkategorier av dette temaet: det utfordrende og det støttende. Her i tabell 4 har jeg lagt nye overordnede temaer. Temaene jeg lagte i tabell 3, noen av dem går underkategorier av de nye temaene (Braun & Clarke, 2017, s. 3358-3359). Se tabell 4.

Tabell 4:

Tema	1) Kulturelle aspekter		2) Kunnskapsbehov
Under kategorier	1.1) Det utfordrende	1.2) Det støttende	
Koder	<ul style="list-style-type: none"> - Ulike Kulturelle koder - Kulturforskjeller - Traumer - Barrierer - Depresjon - Hjelpeløshet - Post traumatisk lidelse - Utfordringer - Mistenkeliggjøring - Helseplager 	<ul style="list-style-type: none"> - Kulturforståelse - Emosjonelle støtte - Motivasjon - Identitetsutvikling - Kulturelle verdier - Problemforståing - Kulturbærere - Kulturbakgrunn - Kulturkompetanse - 	<ul style="list-style-type: none"> - Utdanning - Høyere kompetansekrav - Aktiviteter - Kunnskaper - Kompetansegivende tiltak - Formelle kompetanse

Fase 5: Denne fasen innebærer detaljert analyse av hvert tema. Der skal jeg drøfte funnene opp mot hverandre. Deretter drøfter jeg funnene mot relevant teori. Her skal jeg også se på likheter og ulikheter på artiklene undervise. Denne analysen kommer i kapittel 4-2: under drøfting av funn.

Fase 6: Jeg velger å bruke denne fasen til å lage en oversikt tabell (Tabell 5) hvor jeg presenterer artiklene. Deretter skriver jeg sammendrag for hver av artiklene. Denne fasen utspiller seg i kapittel (4-1) I presentasjon av funn.

4) RESULTAT

4.1: Presentasjon av funn:

For å presentere funnene har jeg valgt å sette de opp i en oversiktlig tabell (tabell 5). Dette gjør jeg blant annet i forhold til Glasdam empirisk arbeidet (Glasdam, 2011, s. 49). Etter tabell 5 vil jeg presentere sammendrag av hver artiklene.

Tabell 5:

Forfatter (År)	Formål	Metode	Respondenter	Alder	Sentrale Temaer	Land
Magnussen M., L. (2020)	Å avlevere bevisstheten rund bakebyråkratiske kategoriseringer av flyktninger i samsvar med behov for tjeneste, ressurs, utdanning og nasjonalitet i forhold til arbeid.	Kvalitativ metode Institusjonelle etnografi	25 mødre med flyktnings bakgrunn	25-40 år	sysselsetting av kvinner med flykt bakgrunn, styrende verktøy bak integrering av flyktnings kvinner	Norge
Djuve, B., A., Busengdal, E.; Amdam, R. (2020)	Å utforske hvordan to kommuner iverksetter integreringspolitikk etter problem forståing, Å utforske vanskeligheter med kommunal integrerings arbeid	Kvalitativ forskningsmetode	20 informanter fra politiske ledelse, administrative ledelse, nav, sosial og omsorg tjeneste og flyktnings tjenester. Og de var ansatte og tillitsvalgte i de to kommunene	30- 50 år	Kommunenes planlegging balanse mellom klientorientert og likebehandling, manglende samarbeid	Norge

Bø, P., B. (2017)	Å utforske utfordringer for sosialarbeidere i å integrere innvandrere til arbeidslivet. Å arbeide for å endre diskriminerende holdninger hos arbeidsgivere som hindrer integrering i arbeidsmarkedet.	Både kvalitativ og kvantitativ metode/ Spørreskjemaundersøkelse og fokusgruppeintervju	98 informanter deltok i studie, halvparten ble intervjuet i fokusgruppe intervju, men resten svarte i spørreskjema.		manglende språkkunnskaper og kulturelle forståelse, antirasisme, ulike former for minoritets problematikk.	USA
Schick, Matthis; Zumwald, André; Knöpfli, Bina; Nickerson, Angela; Bryant, Richard A; et al, (2016)	Å utforske vanskeligheter med integrering av traumatisert innvandrere.	Kvantitativ metode	104 deltakere som var underbehandlings pasienter, og var vitne til tortur og krig i Sveits.	18 år og eldre enn 18 år gamle.	Integrasjons utfordringer, forholdet mellom psykopatologisk symptom og sosial integrasjon.	Sveits

Artikkel 1:

Tittel: Jeg er klar til å bidra

Forfatter (år): Magnussen M., L. (2020)

Tidsskrift: Tidsskrift for velferdsforskning

Kort om studien:

Målet med studien var å evaluere bevisstheten rundt bakkebyråkraters kategoriseringer av flyktninger basert på deres behov for tjeneste, ressurser, utdanningsbakgrunn og erfaringer og nasjonalitet i forhold til når de søker jobb. Denne kategoriseringen gjelder særlig kvinner med flyktningebakgrunn som vil komme i lønnet arbeid. Videre ville forfatteren utforske hvordan denne kategoriseringen har blitt forstått av mennesker og hva konsekvenser av denne kategoriseringen er for flyktningkvinner. Den fører til diskriminering, annengjøring og

fremmedfølelse for flyktninger. Videre forsterker denne kategoriseringen mistenkeliggjøringen og stakkarsliggjøringen av kvinner med lavt utdanning fra hjemlandet sitt. Denne kategoriseringen hemmer kvinner med flyktningebakgrunn og gjør det vanskelig for dem å komme i arbeid. I stedet mister de selvtilliten og motivasjon. (Magnussen, M.-L., 2020).

Undesøkelsen benytter kvalitativ forskningsmetode. Informantene var 25 mødre med flyktningebakgrunn. Men forfatteren viser erfaringer med sosiale krefter og bakkebyråkratiske kategoriseringer til en enkelt kvinne i denne studien. Kvinnen heter Faiza, og hun er fra Somalia og kom alene med to barn. Hennes erfaringer med byråkrati kan også være påvirkende på andre informanternes veier mot jobb, integreringsprosess og gode hverdagsliv i Norge. Forskningen har foregått over 4 år, begynte i 2016 og sluttet i 2020.

Resultater:

Faizas erfaringer viser det at den kategoriseringer av flyktninger virker kontraproduktiv mot veien til arbeid både for Faiza og andre informanter i undersøkelsen. Den kategoriseringen av bakkebyråkratene rammer særlig kvinnene med flyktningebakgrunn. Gjennom kategoriseringen forsøker byråkratene å rasjonalisere og stakkarsliggjøre de kvinnene med lavt utdanning fra hjemlandet sitt. Undersøkelsen viser at Faiza har truffet byråkrantene på forskjellige steder. De jobber på nav og andre offentlige etater som har undertrykt Faiza på mange forskjellige måter. En av dem ville stoppe Faiza fra å ikke ta høyere utdanning. I slike tilfeller unngikk Faiza å søke jobb og prioriterte å leve på trygden istedenfor å ta lønnet arbeid. Undersøkelsen viser at bakkebyråkratene ikke styrket flyktingenes ressurser og muligheter til arbeid. Kategoriseringen skapte diskriminering i samfunnet og undertrykket deres evne og hindrer dem til å utvikle seg til videre. Den mest undertrykte gruppen er flyktninger fra Somalia (Magnussen, M.-L., 2020).

Artikkel 2:

Tittel: En nasjonal integreringspolitikk som er utfordrende å iverksette?

Forfatter(år): Anne Britt Djuve; Elisabeth Busengdal; Roar Amdam (2020)

Tidsskrift: Tidsskrift for velferdsforskning

Kort om studien:

Forfatterne av denne artikkelen ville utforske vanskeligheter med integreringsarbeid med deltakere i introduksjonsprogrammet i kommuner. De ønsket å belyse hva som er utfordrende for å utføre integreringsarbeid. Er de deltakere som ikke medvirker til å benytte seg av planen som ble lagt av introduksjons politikken, og ble formidlet til de to kommunene? Forskerne i

denne undersøkelsen ville utforske ulike perspektiv, erfaringer og kunnskap med integrerings arbeidet i kommunen (Djuve et all, 2020).

Undersøkelsen ble gjort med en kvantitativ forskningsmetode, der forskerne intervjuet ansatte og tillitsvalgte i de to kommunene om arbeidet i integrering, plan og poletikk. Forskerne tok utgangspunkt i kasusstudie fra begge kommuner. Det ble gjennomført fokusgruppe intervju. Og det ble valt 20 informanter består av politiske ledere, administrativ ledelse, flyktingetjenester, ansatte fra nav, helse og omsorgs tjenester og andre involverte (Djuve et all, 2020).

Resultater:

Gjennom denne studien har kaskommunene forpliktet seg til å etablere tilbud som gir formell kompetanse og fag brev. De ansatte i kommunene har rollekonflikter, noe som kan tyde på at det er vanskelig balansere mellom universelle og individuelt tilpasset tjenester. Dette viser at likebehandling har gjort det vanskelig å tilby individuelt tilpasset tjenester til målgrupper. Videre viser undersøkelsen at det skal etableres samarbeid mellom kommuner, fylke og stat (Djuve et all, (2020).

Artikkel 3:

Tittel: Sosialt arbeid i et flerkulturelt samfunn

Forfatter (år): Bente Puntervold Bø (2017)

Tidsskrift: Fontene forskning

Kort om studien:

Denne artikkelen belyser problemer av sosialarbeidere opplever i arbeidet med innvandrere. Forskeren ville utforske de dilemmaene og utfordringene som oppstår i arbeidet med innvandrere og hemmer integreringsformålet. I dette tilfelle ville forskeren høre sosialarbeidere selv fortelle om sine erfaringer med innvandrere. Forskeren var interessert i å utforske hvilke dilemmaer de møter i arbeidet med flerkulturelle, og hva slags kunnskap og kompetanse de mangler i arbeidet med dette feltet (Bø, P. B., 2017).

Denne undersøkelsen ble gjennomført med både kvalitativ og kvantitativ forskningsmetode. Det var 98 sosialarbeidere som deltok i undersøkelsen. En spørreskjema-undersøkelse ble gjennomført i 2002-2004, og det var 50 sosialarbeidere som deltok i denne studien. 48 av deltakere deltok i fokusgruppeintervjuer. I begge disse studiene rettet fokuset seg mot sosialarbeidernes erfaringer og utfordringer i arbeidet med innvandrere (Bø, P. B., 2017).

Resultater:

Studien viser kommunikasjonsvansker på grunn av manglende språkkunnskap, system mangler og behov for kunnskap og kompetanse. Sosialarbeiderne har manglende kjennskap til

flyktningenes kulturelle koder. Innvandrere mangler behandling mulighet for traumer, kunnskap om familieliv og kulturelle koder. På grunn av kulturelle ulikhet, har de ulike syn for sykdomsforståelse. Noen av dem tar psykisk sykdom som somatisk smerte, mens de andre lager skjul på sin psykiske lidelse fordi de er tabubelagt å snakke om psykisk sykdom og tar behandling for dem (Bø, P. B., 2017).

Artikkel 4:

Tittel: Challenging future, challenging past: the relationship of social integration and psychological impairment in traumatized refugees

Forfatter (år): Schick, Matthis; Zumwald, André; Knöpfli, Bina; Nickerson, Angela; Bryant, Richard A; et al, (2016)

Tidsskrift: European Journal of Psychotraumatology

Kort om studie:

Denne artikkelen viser at flyktninger har høy forekomst av psykiske helse problemer, spesielt posttraumatisk stresslidelse (PTSD), angst og depresjon sammenlignet med den vestlige befolkningen generelt. Traumatiske opplevelser påvirker flyktnings mentale helse. En rekke problemer oppstår i asylprosessen: Atskillelse fra familie medlemmer, økonomisk problemer, dårlig boforhold og diskriminering fra andre etniske grupper kan føre til psykiske nød og forekomsten av psykisk ledelse. Etter å ha fått oppholdstillatelse må flyktninger delta i integreringsarbeid for å komme fort i felleskapet. Prosessen med sosial integrasjon innebærer høye funksjonelle krav når det gjelder kognitive og mellommenneskelige forhold. Forholdet mellom psykiske helse problemer og integreringsvansker for flykninger har vakt liten forskningsoppmarksomhet.

Denne studien undersøkte forholdet mellom psykiske helseproblemer, PMLD (post-migration living problems) og sosial integrasjon i et utvalg av 104 flyktninger som søkte behandling for alvorlig posttraumatisk stress og comorbide symptomer i to poliklinikker i Sveits.

Resultater:

Tilgjengeligheten og bruk av helsetjenesten er ikke tilstrekkelig, selv om Sveits gir flyktninger og asylsøkere obligatorisk helseforsikring.

Tilgang til psykisk helse hjelp har blitt vanskelig på grunn av språkvansker og manglende kommunikasjon mellom lege og pasient. Til tross for at de i gjennomsnitt hadde bodd i Sveits

i over 10 år, hadde mindre enn 20% av deltakerne i studien vært i stand til å tilegne seg tilstrekkelig språkferdighet til å svare på spørreskjemaene på tysk.

4.2: Drøfting av funn

Denne delen av bacheloroppgaven viser hvordan jeg har gjennomført fase 5 i den tematiske analysen. Jeg skal ta for meg artiklene og se på likheter og ulikheter inni mellom når jeg drøfter dem. Jeg vil drøfte dem jeg finner opp mot den faglige kunnskaper jeg har presentert i teoridelen. Vet å gjøre dette skal jeg forsøke å komme nærmere et svar på problemstillingen min:

«Hva er viktig for sosialarbeidere å tilegne seg når man jobber med utfordrende integrering av flyktninger i introduksjonsprogrammet?».

Tema 1: Kulturelle aspekter:

1.1: Det utfordrende ved integreringsarbeid:

Norsk politikerne har som mål at flyktningene skal integreres i det norske samfunnet slik at de skal kunne komme i arbeid og dekke sine økonomiske behov. Med denne hensikten er introduksjonsprogrammet for nye innkomne innvandrere utviklet. Her er det viktig å understreke at sosialarbeidere har en viktig rolle når det gjelder integrering av flyktninger introduksjonsprogrammet, hvor sosialarbeidere i samarbeid med andre instanser jobber tett med tilrettelegging og utforming av integreringsarbeidet. Sosialarbeidere som driver med integreringsarbeid, opplever mange utfordringer underveis på grunn av kulturforskjeller, som har vært et hinder for en vellykket integrering.

Magnussen (2020, s. 64) skriver i sin artikkel at sosialarbeidere kan hjelpe flyktingene til selvhjelp, slik at de kan ta initiativ til å integrere seg selv (Magnussen, 2020, s. 64). Men på den måten synes jeg sosialarbeidere kan tilrettelegge for kvalifisering under introduksjonsprogrammet, og bidra til å motivere flyktingen til å være aktive i introduksjonsprogrammet. Det vil si at sosialarbeidere ved hjelp av sine faglig og teoretiske kunnskaper kan bidra med å hjelpe til selvhjelp. Men her stiller jeg meg kritisk om hva er det som utfordrer sosialarbeidere til å bidra med en vellykket integrering? Hva er viktig for sosialarbeidere å forholde seg til når man møter flerkulturelle i arbeidet, og med flyktinger som har traumer og post traumatisk lidelse? Dette har vært en stor debatt blant forskerne og politikerne til å minske barrierer.

Magnussen (2020) er i sin artikkel opptatt av bakkebyråkrater, som virker styrende i integrering av flyktinger. Hun hevder at bakkebyråkrater kategoriserer flyktinger. Kategoriseringen skjer på den måten at flyktingene har mangler som kan diskvalifisere dem til å delta i norsk arbeidsliv, særlig for kvinner som er den mest sårbare gruppen. De kan ikke komme i arbeidslivet etter fullført introduksjonsprogrammet fordi innvandrerkvinner har opplevd undertrykkelse og hjelpeløshet. Også i denne undersøkelsen understreker forskeren særlig innvandrerkvinner med barn som har utfordringer med å komme i arbeidsliv etter fullført introduksjonsprogrammet (Magnussen, 2020, s. 64). Konsekvensene av slik kategorisering viser seg å være utfordrende for integreringen og framtidig deltakelse i arbeidsliv. Forskningen viser at dette er en slags stereotypifisering og annengjøring av flyktinger, som kan føre til diskriminering, marginalisering og rasisme (Juhila, 2014; Jønsson, 2013 i Magnussen, 2020, s. 65). Jeg tar det som et maktforhold mellom byråkrater og flyktinger, som kan forsterke flyktingenes avmakt og som kan føre til mistillit og minske flyktingens selvseltillit. I teoridelen har jeg skrevet om at bakkebyråkrater som møter klienter direkte, og bakkebyråkraters handlingsrom ble tatt som urettferdighet og dominerende makt misbruk i samfunnet (Skatvedt et al., 2015, s. 28).

Busengdal (2020) skriver det samme at slik kategorisering av flyktinger etter landbakgrunn kan føre til diskriminering og stigmatisering av flyktinger. Derfor mener forskerne at for å få til en vellykket integrering av flyktinger er det viktig at flyktingene får støtte og mulighet på lik linje med andre innbyggerne (Busengdal et al., 2020, s. 274). Så mener jeg at dette skal føre til å minske bakkebyråkraters dominerende og diskriminerende syn.

Sosialarbeidere som jobber med integrering av folk fra ulike etnisk bakgrunn som har ulike kulturelle koder, får ofte utfordringer i møte med deltakere i introduksjonsprogrammet. Grunnen er at de har andre kulturelle verdier enn sosialarbeidere selv har. Mine artikler viser at kulturelle aspekter er den mest utfordrende når det gjelder integrering av flyktninger. I artikkelen til Magnus (2020) leser vi at informanter som Faiza har møtt flere bakkebyråkrater på flere steder mens hun trengte hjelp for å finne seg en jobb. Selv om hun var flink, hadde gode karakterer fra studier, ble hun sett på som en ressurs svak. Grunnen til dette var at hun var fra en annen kultur og religion, som de mente var ikke passelig i det norske arbeidsliv (Magnussen, 2020, s. 71).

De fire studiene jeg har valgt i denne bachelor oppgaven belyser på ulike måter på kulturelle utfordringer. I teorien skrev jeg at folk kommuniserer og tenker i forhold til deres kultur. Og kulturen kan betegne menneskelige levemåte og utvikler menneskers kognitive referanserammer (Dahl, 2013, s. 34-35). Den interkulturelle kommunikasjon kan altså blitt sett på som møte mellom mennesker fra forskjellige kulturer hvor det er viktig å forstå hverandre godt og gjøre seg forstått. Når sosialarbeidere ikke forstår klientens perspektiv kan det føre til at budskapet sosialarbeideren formidler ikke blir forstått av klienten/deltakeren. På den andre siden kan budskapet også blir forstått på andre måter. Er budskapet ikke blitt forstått av flyktningen, kan det skape hindringer i integreringsarbeidet. Introduksjonsprogrammet er en viktig ordning. Derfor er det viktig at sosialarbeidere sørger for at deltakere forstår hva ordningen betyr. Dette gjør sosialarbeidere med å ta inntakssamtale helt i begynnelsen av programmet.

Jeg har referert Ørvig (2000, s. 20-21) om at misforståelse gjør at budskapet som blir gitt, blir feil tolket av klienter fordi de tolker budskaper i forhold til sine egne kulturelle verdier og holdninger (Ørvig, 2000, s.20-21). Det er ikke bare sosialarbeidere som har vanskeligheter med å forstå klienter. Også flyktninger må ha kunnskap til kulturen i det nye landet de er bosatt i. De må forstå hva norsk integreringspolitikk forventer av dem som deltakere i introduksjonsordninger. Likevel har sosialarbeidere det største ansvar til å finne muligheter til å forstå, og gjør dem forstått.

Busengdal et al. (2020) henviser i sin artikkel til (NOU 2017: 2) og hevder at selv om integrering er formulert som en politisk målsetting, er det en faglig, teoretisk uenighet om hva en god integrering er (NOU 2017:2, i Busengdal et al., 2020, s. 270).

Men på den andre siden kan vi si at det er ofte slik i praksis at klientens kulturelle fokus ikke understøttes. Klientens kulturelle fokus blir ikke tatt i betraktningen, og konsekvensene er varierende sysselsetting mellom flyktninger fra ulike land (Magnussen, 2020, s. 71). Den mest fokuserte gruppen i Magnussen sin artikkel er innvandrere kvinner som telles blant de mest sårbare gruppene. De fleste innvandrerkvinner er motivert til å komme i arbeid etter å ha fullført introduksjonsprogrammet. Men da er det flere praktiske og kulturelle aspekter som hindrer dem til å komme ut i jobb. Magnussen (2020) hevder at innvandrere kvinners lave sysselsetting viser til familiemønster og kulturelle verdier (Magnussen, 2020, s. 73). Undersøkelsen tyder på at flyktning kvinner blir undervurdert av bakkebyråkratene på flere steder, slik vi så at Faiza ble stoppet fra å ta høyere utdanning fordi de tenkte hun ikke ville klare det.

Bø (2017, s. 76) viser til at sosialarbeidere som ikke har kjennskap til flyktnings kulturelle koder, ofte usikre opp om de forstår klienter riktig, og hva klienter med minoritetsbakgrunn egentlig mente egentlig? (Bø, 2017, s. 76). Som jeg mener kan også nevnes som kulturkonflikter, som sannsynligvis oppstå blant sosialarbeidere og flyktninger under introduksjonsprogrammet, som jeg synes uttrykker manglende evne til å sette seg inn i andres tanker og følelser.

På andre måten kan vi også nevne at det er ikke bare manglende evne eller vilje til å sette seg inn i andres situasjon, men også manglende empati som er en base i sosialarbeid når vi jobber med sårbare grupper (Dahl, 2013, s. 286). Schick et al. (2016) hevder at når vi jobber med integrasjon av flerkulturelle, møter vi deltakere fra ulike kulturelle bakgrunn, og da er det ikke lett å bruke tiltak validert for hver kulturell gruppe (Schick et al., 2016, s. 7). Her kan det hende at det er ikke bare sosialarbeidere, men også deltakere i introduksjonsprogrammet ikke forstår hverandres kultur, noe som kan skape misforståelser blant dem (Bø, 2017, s. 76), som kan gjøre integreringen utfordrende. I artikkelen til Schick et al. (2016) kan vi lese videre om et nært forhold mellom integrering av flyktninger og psykologiske faktorer som kan gjøre det utfordrende for sosialarbeidere å fremme en vellykket integrering (Schick et al., 2016, s. 6). I dette tilfelle mener forskerne at flyktningene har forskjellige helseplager, og tilhørighet i den nye kultur kan også føre til depresjon som kan gjøre det vanskelig til å bli integrert i samfunnet (Schick et al., 2016, s. 7).

1.2: det støttende for en vellykket integrering:

Bø (2017) skriver i sin artikkel om viktigheten av multikulturalismen, at den forsvarer minoritetskulturer innen ulike kulturer. Noen mener at multikulturalismen kan hindre integrering av flyktninger, mens Bø (2017) referer til Will Kymlicka (1995) som hevder at multikulturalismen for sosialarbeidere er veldig viktig. Årsaken er at det å assimilere i minoritets kultur og ha forankring i egen kultur ikke hemmer integrering av introduksjons deltakere, men isteden fremmer multikulturalismen anerkjennelse for minoritets kulturer og integrering av minoritetenes i majoritets samfunnet (Kymlicka, 1995 i Bø, 2017, s. 73). Dette kan man si at for å forstå hva om er viktig for sosialarbeidere å forholde seg til flyktninger som kan være støttende for sosialarbeidere å bidra med god integrering. Det er flere faktorer som bidrar til at integreringen skal lykkes.

I teorien har jeg påpekt viktigheten av klientens kulturelle forståelse for å fremme en god hjelp og en vellykket integrering (Holt, K., 2019, s. 42). På grunnlag av dette kan tenker jeg at den gjensidige kulturforståelse sannsynligvis kan være støttende for en vellykket integrering.

Forskningen prøver å synliggjøre sosiale krefter som påvirker Faizas og andre informanternes veien mot jobb og gode hverdagsliv i Norge (Magnussen, 2019, s. 66). Spørsmålet er hva er egentlig sosialarbeiderens faglige kompetanse i arbeider med slike mennesker?

Busengdal et al. (2020) forsker blant annet på hva er det som gjør integreringspolitikken utfordrende for kommunene å iverksette. Hvorfor det går dårlig med integrering av innvandrere? Vi ser at det er flere aspekter som kan forklare at vanskelig integreringspolitikken feiler (Busengdal et al, 2020, s. 269). Hensikten med denne forskningen er å bedre integreringsarbeidet i kommunene, å identifisere hva det er som kommunene ser på som problematisk med å integrere innvandrere og finne ut hvordan de skal organisere integrerings arbeidet sitt, der sosialarbeidere skal jobbe tett med deltakere. Undersøkelsen tyder på at deltakere av introduksjonsprogrammet kommer i lønnet arbeid og delta i samfunnets aktiviteter (Busengdal et al, 2020, s. 269). Diskusjonene som foregår mellom forskerne i denne undersøkelsen kan gi nyttige innspill til å utvikle ideer og praksis i det kommunale integrerings arbeidet.

Videre hevder Busengdal et al. (2020) at integrering kan lykkes når den virkelig bidrar til at innvandrere blir en del av majoritetssamfunnet, og forskjeller mellom minoriteter og majoriteter blir stadig redusert (Busengdal et al., 2020, s. 270). Kan dette hjelpe sosialarbeidere til å tenke ulikt og forholde seg ulikheter på andre måter enn de gjorde før? Videre diskuterer forskerne at hvordan kommunene arbeider med å styrke samhandling og bygge handlingskapasiteter i integreringsarbeidet sitt (Busengdal et a., 2020, s. 279).

I teorien har jeg tatt for meg kulturelle identiteter til flyktninger når de møter en fremmed kultur. Bø (2017) hevder i sin artikkel om viktigheten av kulturkompetanse at det har blitt en del av sosialarbeiderens utdanning både i USA, Europa og England (Bø, 2017, s. 73). Kulturkompetanse har en sammenheng med kulturidentitet når det gjelder opprinnelses kultur. Det er viktig å understreke at både sosialarbeidere og flyktninger har sine egne kulturer som de legger mest vekt på. Vi alle har behov for å bevare våre kulturelle identiteter uansett hvor de flykter. Å bevare egne kulturelle identiteter er viktig og støttende elementer i integrering av flyktninger. Vi kan si det sann at kultur er ens verdi. Og uten å opprettholde egne kulturelle identitet er det umulig å bli assimilert i den nye kulturen man har flyktet til. Men er det også viktig å tenke på at sosialarbeideren må ha refleksjon rund sine egne holdninger til flerkulturelle spørsmål. I Bø (2017) sin undersøkelse leser vi at for å fungere en kompetent sosialarbeider, er det først og fremst viktig å ha kjennskap til minoritetklientenes kulturelle bakgrunn (Bø, s. 80).

Videre i Bø (2017) sin undersøkelse viser det seg at minoritetskvinner med barn ofte regner med å være hjemme og passe på barn, og det er mannen som skal ut og jobbe (Bø, 2017, s. 80). Dette kan være en kulturell identitet som reduserer kvinnenes muligheter på arbeidsmarkedet. På den ene siden opplever innvandrerkvinner reduserte arbeidsmulighet som utfordrende å få dem ut i arbeid, mens på den andre siden tar artikkelen til orde for at sosialarbeidere skulle praktisere et motivasjonsarbeid og assimileringpolitikk med minoritetskvinnene (Bø, 2017, s. 80). Dette viser til at hvordan sosialarbeidere kan forholde seg til minoritets mødre når det er vanskelig å få dem ut i arbeid utenfor hjemme. Diskusjonene som foregikk i undersøkelsen blant informanter, gikk ut på at minoritets kvinnene skulle tilpasse seg den norske væremåten samtidig som de beholdt sine egne kulturelle identiteter.

Schick viser i sin artikkel til at integreringsvansker kan være et resultat av PTSD og depresjon, som er et resultat av traumatiske hendelser flyktninger hadde blitt utsatt for. Han hevder videre at for å få bedre integrering av flyktninger må de først og fremst få god behandling for psykisk

helse og PTSD symptomer (Schick et al., 2016, s. 6). Flyktningers trauma relaterte erfaringer er en potensielt traumatiserende hendelser, som kan føre til senvirkninger og være truende eller katastrofalt senere i livet (ICD- 10, 2015 i Holt, 2019, s. 28-29).

I de ulike undersøkelsene som er med på i denne bacheloroppgaven, er det lagt mye vekt på å finne hva som er årsaker til at integrering av flyktninger ikke lykkes. Det kan hende at innvandrerkvinner er særlig utsatt for å oppleve manglende integrering. Forskerne prøver å finne hva som forårsaker utfordringer, hvordan de kan forbedre integrering av flyktninger framover, og hvordan sosialarbeidere kan forholde seg til flyktninger, der legger mest vekt på kulturen som kommer fremfor andre integrerings elementer. Både Magnussen (2020), Busengdal et al. (2020), Bø (2017) og Schick et al. (2016) retter i ulike grad søkelyset mot problematikken i integreringsarbeidet med hensyn til å forsøke å forbedre integrerings av flyktninger, hvor sosialarbeidere og andre kommunale administrasjoner deler sine erfaringer i arbeidet med flyktninger. De er også opptatt av: hvordan sosialarbeidere kan bidra til å oppnå en vellykket integrering av flyktninger, og oppnå arbeidsmulighet for dem.

Tema 2: Kunnskapsbehov

Magnussen (2020) skriver i sin artikkel at flyktingene er den marginaliserte gruppen som sosialarbeidere er i særlig tett interaksjonen med, når de jobber med integrering av flyktninger. Videre hevder Magnussen (2020) at denne gruppe av mennesker er særlig avhengig av velferdsapparatets ansatte, når de er på vei til å skaffe seg jobb og gode hverdagsliv (Magnussen, 2020, s. 65). Søkelyset er rettet mot den problematikken som oppstår under integreringen av flyktninger.

I Bø sin artikkel delte sosialarbeidere og ansatte i flyktingetjenester sine erfaringer med arbeid med flyktninger. Der opplyser sosialarbeiderne selv hvilke kunnskaper de mangler i arbeidet med flyktninger. Disse er kunnskaper om etnisk minoritetenes religiøs, kultur og hva som er flyktingenes reaksjoner på krig, katastrofer og syn på sykdommer (Rasmussen, 2004: 26 i Bø, 2017, s. 78). I teoridelen har jeg tatt for meg hvor viktig det er at sosialarbeider har forståelse av ulikekulturer. Og det er en dynamisk kultur forståelse som kommer mest til uttrykk i arbeidet med flyktninger, og som preger våre handlinger (Dahl, 2013, s. 36-42).

Disse kunnskapene er avgjørende i arbeidet med integrering av flyktninger. Den gir bedre forståelse av mennesker fra annen kultur og religion. Slik som jeg har vist underveis i oppgaven handler sosialarbeiderens rolle i stor grad om å sette seg inn i utsatte menneskers situasjon, forstår problemer og hjelpe til med å finne løsninger. Videre begrunner Bø behovet for kulturkunnskapen slikk «*Du skaper relasjonen på en annen måte hvis du kjenner den kulturelle konteksten*» (Bø, 2017, s. 79).

Også i Schick et al. sin artikkel undrer forskerne om hva som omfattes den beste behandlingen i praksisen for den traumatiserte flyktninger (Schick et al., 2016, s.6). Forskerne hevder videre at når det gjelder integrering av traumatiserte flyktninger, viser det seg at det eksisterende politiske tilnærminger sannsynligvis ikke er tilstrekkelig (Schick et al., 2016, s. 6). I dette tilfelle peker Bø på sosialarbeidernes manglende kunnskaper om kriser, traumer og hvordan sykdommer oppfattes i de ulike kulturene (Bø, 2017, s. 79). Kunnskapene om traumer og sykdomsoppfatningen er viktig i denne sammenheng. Denne kunnskapen gir sosialarbeider en formell kompetanse til å forstå klientens syn på psykisk sykdom. De fleste innvandrere oppdager psykisk sykdom som somatiske lidelse. Sosialarbeiderne som jobber med flyktninger, føler seg ofte hjelpeløse overfor problemer fordi flyktninger ofte har post traumatisk lidelse, og mye søvn og taps problemer (Bø, 2017, s. 79).

Ovenfor har vi diskutert sosialarbeidernes kunnskapsbehov for å iverksette et godt integreringsløp. Men det er også viktig å diskutere hvilke oppfatninger flyktninger har av den dagens integreringsordning, og hvordan de oppfatter sosialarbeideren under integreringsarbeid.

Grunnen til dette er at den norske utdanningsløp ikke er godt tilpasset til minoritetsgruppen med språkutfordringer eller har et annet synspunkt om utdanning og læring (Busengdal et al., 2020, s. 273-274). Videre hevder Busengdal et al. at iverksetting av politiske tiltak for integreringer av flyktingen er avhengig av en sterk administrasjon og hvilken grad politikerne er villige til å samarbeide med andre kommunale ansatte, og sosialarbeidere (Busengdal, 2020, s. 274).

I artikkel til Magnussen (2020) skriver forskeren at alle utforsker verden fra et bestemt ståsted innen sosiale relasjoner, og folk vil ha ulike interesse i forhold til sin kulturelle bakgrunn. Derfor mente forskeren at man må utvikle kunnskaper fra ståsteder til personer fordi det kan utvide sosialarbeiderens handlingsrom (Magnussen, 2020, s. 65).

Bø (2017) er opptatt av bevisst gjøring rundt sosialarbeidernes kunnskapsmangel på forskjellige steder i arbeidet med flyktninger, inkludert hva slags kunnskaper sosialarbeiderne har behov for, og hvordan de kan forholde seg til situasjoner på en riktig måte, og derigjennom bidra til en vellykket integrering. Slik forsøker de å minske utfordringer i integrering av flyktninger.

5) AVSLUTNING OG KONKLUSJON

Jeg startet denne bacheloroppgave med å stille spørsmålet «Hva er viktig for sosialarbeidere å tilegne seg når man jobber med utfordrende integrering av flyktninger i introduksjonsprogrammet?». Ved å anvende litteraturstudie som metode har jeg forsøkt å komme nærmere noen svar på denne problemstillingen. Et sentralt mål fra min side har vært at flere skal bli oppmerksomme på hvordan introduksjonsprogrammet, som er den grunnleggende ordningen for integrering av flyktninger, har vært veldig utfordrende og ikke har fungert etter hensikten. I forhold til disse utfordringene ble det forsøkt å identifisere hva sosialarbeideren mangler kunnskapsmessig, og hva de trenger å tilegne seg i arbeidet med ulike befolkningsgrupper. Jeg mener dette er en viktig kunnskap å ha med seg i det sosialfaglig arbeidet med flyktninger.

En slik kunnskap ser det ut til at forskerne i artiklene også har satt høyt. De trekker frem viktigheten av å vite noe om hvilke vanskeligheter og utfordringer av integrering av flyktninger som gjør at de strever med å komme ut i arbeidslivet etter fullført 2 års introduksjonsprogrammet. De er også opptatt av hvilke kunnskaper sosialarbeidere må tilegne seg for at introduksjonsordninger kan bli oppnåelig. Det ble blant annet fokusert på betydningen av å ha inngående kjennskap om gjensidige kulturforståelse, spesielt hos sosialarbeideren som jobber med flyktninger fra ulike etniske grupper (Holt, 2019, s. 42).

Vi har sett at det er mange faktorer som gjør introduksjonsprogrammet utfordrende. Og sosialarbeidere opplever mange utfordringer i arbeidet med flerkulturelle mennesker. Det ble fokusert på visse kunnskaper som sosialarbeidere må tilegne seg i arbeidet med deltakere i introduksjonsprogrammet. Av de kunnskapene er kulturkompetanse på toppen, og det synes jeg er den viktigste kunnskapen som kan ha en stor innflytelse i integrering av flyktninger. Med slik kunnskap blir sosialarbeidere i stand til å forstå brukere, og tolke problemet utfra klientens perspektiv. Manglende kjennskap til gjensidige kulturelle koder kan føre til misforståelse mellom sosialarbeidere og flyktninger, som igjen kan føre til diskriminering, krenkelser, rasisme og mistenkeliggjøring av minoritetsbefolkninger.

Flere av artiklene jeg har tatt for meg har handler om hvordan integrering av flyktningen i Norge har vært utfordrende for både integreringspolitikk, kommuner og sosialarbeidere. De har også

berørt hvordan deltakere selv opplever sosialarbeidere under introduksjonsarbeidet, og bakkebyråkraters diskriminerende syn. Artiklene belyser først og fremst de utfordringene som skjer i møte mellom sosialarbeidere og deltakere integrerings ordningen. Dette er fordi jeg syntes var avgjørende å vite hva som er viktig for sosialarbeidere å tilegne seg i arbeidet med flyktninger. I Bø (2017) sin artikkel beskriver sosialarbeidere selv utfordringene de opplever i arbeidet med flyktninger, og hvilke kunnskaper det kreves for å jobbe for en vellykket integrering av flyktninger, det vil si en integrering som gjør dem i stand til å komme i arbeid eller utdanning etter fullført introduksjonsprogrammet. Her ble det også anbefalt videre utdanning i kulturkompetanse for sosialarbeidere. Hvilke kunnskaper sosialarbeidere mangler for å arbeide med etnisk minoriteter fra ulike kultur, kommer til uttrykk.

Innledningsvis skrev jeg om, konsekvenser av flukt og deltakelse i introduksjonsprogrammet for å bli en del av det nye samfunnet. Vi ser at Varvin pekte på traumer som den mest sentrale psykiske utfordringene (Varvin, 2018, s. 26), og som gjør det vanskelig å bli integrert (Lien et al., 2019, s. 121). Men det er ikke alle som har ettervirkninger av post traumatisk lidelse, grunnet noen har utviklet seg resiliens (Borg, 2018, s.11).

Jeg håper at denne studie kan være støttende for framtidige bakkebyråkrater og sosialarbeidere og hjelpe dem til å endre på slike diskriminerende syn, fordi noen ganger folk er ikke bevisst på hva de gjør og hvordan de behandler andre.

Jeg vil konkludere med å si at det er viktig for sosialarbeidere å ha kjennskap til ulike kulturforståelse når man arbeider med integrering av flyktninger. Dette kan føre til at sosialarbeidere kan imøtekomme interkulturelle kommunikasjon som kan være en ressurs for en vellykket integrering. Det er flere faktorer som gjør integreringen utfordrende. Vi har blant annet sett på at å jobbe med integrering av flyktninger krever kunnskaper som dagens høyere utdanning for sosialarbeidere ikke dekker, og det finnes kunnskaps mangler hos sosialarbeidere som fører til at det ikke forstår deltakeres perspektiv, noe som fører til gjensidig misforståelse. Derfor blir sosialarbeidere som jobber med integrering av flyktninger, anbefalt til å ta etter utdanning om kultur forståelse.

Til slutt

Denne bacheloroppgaven har satt søkelys på sosialarbeideren og hvilke kunnskaper han/hun må tilegne seg for å bedre integreringsarbeidet for flyktninger. Her spiller sosialarbeidere en viktig rolle når de jobber som programrådgiver, i flyktningetjenesten eller som saksbehandler

på NAV kontoret. Oppgaven har vært fokusert på hva sosialarbeidere opplever som utfordringer og, hvilke kunnskaper de trenger. Jeg har tatt informasjon om hvordan flyktningen selv opplever i møte med sosialarbeidere og bakkebyråkrater. Dermed har jeg tatt informasjon om hvordan sosialarbeider opplever, hvilke utfordringer det får i møte med flerkulturelle befolkninger. Blant annet viser studien at det er flere kunnskaper sosialarbeidere mangler, og da må de tilegne seg kunnskaper som kan være effektivt i arbeidet med introduksjonsprogrammet. For å svare på problemstillingen min utførte jeg litteraturstudie, hvor jeg valgte 4 relevante artikler for å svare min problemstillingen. I denne oppgaven har jeg valgt noen teoretiske begreper som jeg mener er relevante for å kunne belyse funnene. Interkulturelle kommunikasjon, kultur forståelse, og bakkebyråkrati og diskriminering er de teoriene som jeg mente er relevante for å drøfte funnene for å besvare problemstillingen min.

6) REFERANSER

*= selvvalgt pensum

- Aveyard, H. (2019). *Doing a literature review in health and social care: A practical Guide* (4. ed). London: McGraw-Hill Education.
- Bøhn, H., Dypedahl, M. (2017). *Veien til interkulturell kompetanse* (2. Utgav). Oslo: Copyright (s. 13-22, 51-64, 62-63, 68-75, 137-163) *
- Båtnes, P., I. (2012). Livsløp og læring. I Båtnes, P., I. & egden. S. (red.), *Flerkulturell forståelse i Praksis* (S.31-97, 221-253). Oslo: Gyldendal Forlag AS *
- Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 2006, 77- 101 *
- Buvik, K. (2021). Bakkebyråkrater er våre kamerater. *Folkehelse institutt*, (2021). Hentet fra <http://www.forebygging.no/Artikler/2021/Bakkebyrkrater-er-vare-kamerater/> *
- Barn- Ungdom- og familiedirektoratet, (22.mai 2018). *Kultursensitiv praksis*. Hentet fra https://www.bufdir.no/barnevernsforeldre/Familievernets_oppfolging/Temaer_og_tilnarminger/Kultursensitiv/
- Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving* (7.utgav). Oslo: Gyldendal Akademisk. 53-64, 176-223, 252-261 *

- Damsgaard, H., L., (2010). *Den profesjonelle sosialarbeider*. Oslo: Cappelen Damm AS (S. 46-64) *

- Dahl, Ø. (2013). *Møter mellom mennesker: Innføring i interkulturell kommunikasjon*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag * s. 33-97, 219-233

- Det kongelige justis- og Beredskapsdepartementet (2016). Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven).(rundskriv G-01/2016) *
Hentet fra
<https://www.imdi.no/globalassets/dokumenter/regelverk/rundskriv-g-01-2016-introduksjonsloven.pdf>

- Damsgaard, H., L. & Eide, K. (2012). Utfordringer i velferdsstatens yrker- Slik nyutdannede profesjonsutøvere ser det. *Fontene forskning*, 1/2012, s. 69-79. hentet fra <https://fonteneforskning.no/forskningsartikler/utfordringer-i-velferdsstatens-yrker-6.19.264688.6c9d66c12a> *

- Egden, S. (2012). Å høre hjemme flere steder. I Båtnes, P., I. & Egden, S. (Red.), *Flerkulturelle forståelse i praksis*. Oslo: Gyldendal Forlag AS (S.79) *

- Glasdam, S. (2011). *Bachelorprosjekter inden for det sundhedsfaglige område - indblik i videnskabelige metoder*. København: Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck. (S.36-53, 155-162) *

- Guribye, E. & Espegren, A. (2019). Resultatmål i Introduksjonsprogrammet for flyktninger. Rapport (20) *Norve Norwegian Research Center AS*, rapport (20) * Hentet fra <https://www.ks.no/globalassets/fagomrader/forskning-og-utvikling/fou-rapporter/Resultatmaling-i-introduksjonprogrammet.pdf>

- GoMentor, (11.01. 2020). *Tverrkulturelle problemstillinger og kulturell identitet*
Hentet fra <https://www.gomentor.no/artikler/Tverrkulturelle-problemstillinger-og-kulturel> *
- Holt, K. (2019). *Kultur, Migrasjon og Traumer. Hva trenger hjelperen for å bidra til god psykisk helse og livskvalitet?* Oslo: Gyldendal Norsk Forlag. S. 13-79, 117-172, 176-214 *
- Integrering- og mangfolds direktorat (2020). *Innvandrere i arbeidslivet* *. Hentet fra <https://www.imdi.no/om-integrering-i-norge/kunnskapsoversikt/innvandrere-arbeidslivet/>
- Iversen, R., L. (2020). Religion i NAV. Variasjoner i bakkebyråkraters vurderinger av religiøse reservasjoner. *Tidsskrifts for velferdsforskning* 23(2), s. 100-112. *
https://www.idunn.no/tidsskrift_for_velferdsforskning/2020/02/religion_i_nav
- Maguire, M.& Delahunt, B. (2017). Doing a Thematic Analysis: A Practical, Step-by-Step Guide for Learning and Teaching Scholars. *All Ireland journal of Teaching and Learning in Higher Education (AISHE-J)*, 2017, 3351-33514 *
- Nordbø, B., (2018, 17. april). *Marginalisering* *. Hentet fra <https://snl.no/marginalisering>
- Oslo universitetssykehus, (2021). Posttraumatisk stresslidelse, PTSD. Hentet fra <https://oslo-universitetssykehus.no/posttraumatisk-stresslidelse-ptsd> *

- Opaas, M. (2020). Flyktninger med traumarelaterte plager- En kunnskapsoversikt. I Holt, A., O., B., K. (red.), Kultur og kontekst i praksis psykologarbeid (s. 80-91). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag *
- Postholm, M., B. (2017). *Kvalitativ metode: En innføring med fokus på fenomenologi, etnografi og kasusstudier* (2.utgav). Oslo: Universitetsforlaget.
- Skatvedt, A., Andvig, E. Og Baklien, B. (2015). *Bakebyråkratiets yttergrense. Hjemmetjenestens møte med eldre med psykiske helseproblemer*. Nordisk tidsskrift for helseforskninger nr. 1-2015, 11* Hentet fra <https://septentrio.uit.no/index.php/helseforsk/article/view/3479>
- Sambandet United nation association of Norway (2020, 12. Des) *. Hentet fra <https://www.fn.no/om-fn/avtaler/flyktninger/flyktningkonvensjonen>
- Varvin, S. (2018). Flyktningers psykiske helse. Oslo: Universitetsforlaget. (s. 5-65, 70-120, 190-203) *
- Wæhle, E., & Tjora, A. (2021, 23. feb.). Assimilering*. Hentet fra https://snl.no/assimilering_-_sosiologi
- Ørvig, K. (2000). «De kommer jo her for å få lønna si». Sosialarbeideres møte med klienter med innvandrerbakgrunn – Delrapport 2. Samfunn og helse. Tidvise skrifter (nr. 35), 4-46*

Selvvalgt pensum: 1001 sider

